

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
کمیسیون شکایات انتخاباتی

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت
د ټاکنيزو شکایتونو کمیسیون

**Islamic Republic of Afghanistan
Electoral Complaints Commission**

د ټاکنيزو شکایتونو کمیسیون او د مدني ټولني د ټاکنو اړونده بنسټونو تر منځ د همکارۍ تفاهمنامه

تفاهم نامه همکارۍ بين کمیسیون شکایات انتخاباتی و نهاد های جامعه مدنی مرتبط با انتخابات

سریزه:

له هغه ځایه چې ټاکنې په ډیموکراسۍ ولاړو نظامونو له اساسي ستونزو څخه دي، نو د رڼو او عادلانه ټاکنو ترسره کولو په خاطر د مدني ټولني او ټاکنيزو کميسيونونو تر منځ ګډې هڅې يو ضروري امر ګڼل کېږي.

د ټاکنيزو شکايتونو کميسيون هود لري تر څو د خپلو فعاليتونو په تر سره کولو کې له مدني ټولنو سره نږدې اړيکې او همغږي ولري؛ د هغوی له شته تجربو او ظرفيتونو څخه د څارنې او د سرغړونو، تخلف او په ټاکنو پورې اړوندو جرمونو څخه را پيدا شوو اعتراضونو او شکايتونو ته د رسيدګۍ او د عامه پوهاوي په برخه کې ګټه واخلي.

په همدې خاطر، دا تفاهمنامه د ټاکنيزو شکايتونو کميسيون او د ټاکنو اړونده مدني ټولنو تر منځ ترتيب او لاسليک کېږي.

د طرفينو معرفي

لومړۍ ماده

۱. د ټاکنيزو شکايتونو کميسيون:

د ټاکنيزو شکايتونو کميسيون د ټاکنو قانون د ۲۸ مادې او د ياد شوي قانون د ۲ مادې د ۷ فقرې په نظر کې نيولو سره د سرغړونې، تخلف او په ټاکنو پورې اړوندو جرمونو څخه را پيدا شوو اعتراضونو او شکايتونو ته د رسيدګۍ په منظور رامنځته شوی دی، او د ټاکنو قانون کې د مندرجو صلاحيتونو لرونکی دی.

د ټاکنيزو شکايتونو کميسيون پدې تفاهمنامه کې لدې وروسته د شکايتونو کميسيون په نامه يادېږي.

۲. د مدني ټولني د ټاکنو اړوند بنسټونه:

هغه رسمي او ټولنيز سازمانونه دي چې د افغانستان د حکومت څخه جواز لري او اصلي ماموريت يې د خپلې اساسنامې پر بنسټ د ټاکنو اړونده چارې او د وګړو سياسي حقوق وي.

د مدني ټولني د ټاکنو اړوند بنسټونه پدې تفاهمنامه کې لدې وروسته د مدني ټولني په نامه يادېږي.

مقدمه:

از آنجای که انتخابات یکی از مولفه های اساسی نظام مبتنی بر دموکراسی است، بناء به منظور اجرای انتخابات عادلانه و شفاف تشریک مساعی نهاد های جامعه مدنی و کمیسون های انتخاباتی یک امر ضروری پنداشته میشود.

کمیسیون شکایات انتخاباتی مصمم است در روند اجراءات خویش هماهنگی نزدیک با نهاد های جامعه مدنی داشته و زمینه بهره مندی از ظرفیت ها واندوخته های جامعه مدنی در راستای نظارت و رسیدگی به اعتراضات، شکایات ناشی از تخطی، تخلفات و شناسایی جرایم مربوط به انتخابات، آگاهی عامه و تبادل ظرفیت ها فراهم سازد.

بدین منظور، این تفاهمنامه میان کمیسیون شکایات انتخاباتی و نهاد جامعه مدنی مرتبط به انتخابات ترتیب و امضاء میگردد.

معرفی طرفین

ماده اول

۱. کمیسیون شکایات انتخاباتی:

کمیسیون شکایات انتخاباتی به تاسی از ماده ۲۸ قانون انتخابات با در نظر داشت بند ۷ ماده دوم قانون مذکور به منظور رسیدگی به اعتراضات و شکایات ناشی از تخطی، تخلف و شناسایی جرایم مربوط به انتخابات ایجاد شده و دارای صلاحیت های مندرج قانون انتخابات می باشد.

کمیسیون شکایات انتخاباتی من بعد در این تفاهمنامه به نام کمیسیون شکایات یاد میگردد.

۲. نهاد های جامعه مدنی مرتبط با انتخابات:

سازمان اجتماعی رسمی اند که از حکومت افغانستان جواز داشته و ماموریت اصلی آنها بر اساس اساسنامه داخلی شان امور مرتبط به انتخابات و حقوق سیاسی اتباع باشد.

نهاد های جامعه مدنی مرتبط با انتخابات من بعد در این تفاهمنامه به نام جامعه مدنی یاد می گردد.

موخې

دويمه ماده

د دې تفاهمنامې موخې عبارت دي له:

۱. د شکایتونو کمیسیون او مدني ټولني ترمنځ مؤثره، دوامداره او قانونمنده همغږي او همکاري.
۲. د ټاکنو د پروسې شفافیت او اعتماد لپاره د تجربو شریکول او تشریک مساعي.

اهداف

ماده دوم

اهداف این تفاهم نامه عبارت اند از:

۱. هماهنگی و همکاري مؤثر و دوام دار و قانونمند بین کمیسیون شکایات و جامعه مدني.
۲. تشریک مساعي و تجارب غرض تأمین شفافیت و اعتماد در پروسه انتخابات.

د طرفینو د توافق اړوند گډ اصول

دریمه ماده

- د طرفینو عملي التزام د هیواد نافذه قوانینو ته.
- د ټاکنو په پروسه کې د شفافیت اصل رعایت کول.
- د ټاکنو په پروسه کې د دغه تفاهمنامې د درج شوو، حقوقو او امتیازاتو څخه سوء استفاده نه کول.
- د بې طرفی اصل رعایت کول.

اصول مشترک مورد توافق طرفین

ماده سوم

- التزام عملي طرفین به قوانین نافذه کشور.
- رعایت اصل شفافیت در پروسه انتخابات.
- عدم سوء استفاده از حقوق و امتیازات مندرج این تفاهمنامه در روند انتخابات.
- رعایت اصل بی طرفی.

لومړۍ برخه

د طرفینو ژمني

لومړۍ - د شکایتونو کمیسیون

څلورمه ماده

۱. د شکایتونو کمیسیون د تجربو او هڅو شریکولو د ټاکنو د پروسې د شفافیت، د عامو خلکو د ذهنیتونو د روښانتیا او د کاري ظرفیتونو د لوړاوي په موخه مناسب فرصتونه برابروي.
۲. د شکایتونو کمیسیون د ښځو او ځوانانو لپاره د ښوونیزو پروگرامونو، سمینارونو او د عامه پوهاوي جلسو دایرولو په برخه کې د مدني ټولني سره همکاري کوي او د عامه ذهنیتونو د روښانتیا لپاره په خاصه توگه د ښځو په برخه کې خپلو همکاريو ته ادامه ورکوي.
۳. د شکایتونو کمیسیون د ټاکنو اړوند د عامه پوهاوي کمپاینونو د ترتیب، ډیزاین او دایرولو په برخه کې د مدني ټولني سره همکاري کوي.
۴. د شکایتونو کمیسیون استازی د مدني ټولني په ټولو هغه غونډو او جلسو کې چې د ټاکنو اړوند وي په مرکز او ولایتونو کې او د ټاکنو اړوند په ښوونیزو پروگرامونو کې د تسهیل ورکونکي په توگه د ټاکنیزو اعتراضونو او شکایتونو د رسیدگی په برخه کې گډون کوي.
۵. د شکایتونو کمیسیون کولای شي د مدني ټولني د تجربو شریکولو په پروگرامونو کې گډون وکړي.

بخش اول تعهدات طرفین

اول - کمیسیون شکایات

ماده چهارم

۱. کمیسیون شکایات فرصت های مناسب را جهت تبادل تجارب، تشریک مساعي در جهت شفافیت پروسه انتخابات، تنویر اذهان عامه و ارتقای ظرفیت کاري فراهم میسازد.
۲. کمیسیون شکایات در مورد تدویر برنامه های آموزشی، سمینارها و جلسات آگاهی با جامعه مدني همکاري نموده و در زمینه تشریک مساعي جهت تنویر اذهان عامه بالاخص زنان و جوانان همکاري های خویش را ادامه میدهد.
۳. کمیسیون شکایات در جهت ترتیب، ډیزاین و راه اندازی کمپاین های آگاهی عامه مربوط به انتخابات با جامعه مدني همکاري می نماید.
۴. نماینده کمیسیون شکایات در تمامی جلسات جامعه مدني که مربوط به انتخابات بوده؛ در مرکز و ولایات اشتراک می نماید، و در برنامه های آموزشی مربوط انتخابات به عنوان تسهیل دهنده بخش رسیدگی به اعتراضات و شکایات انتخاباتی اشتراک می نماید.
۵. کمیسیون شکایات در برنامه های تبادل تجارب جامعه مدني اشتراک می نماید.

۶. د شکایتونو کمیسیون د نظارت د څرنګوالي په اړه خپلې تجربې د مدني ټولني سره شریکوي.
۷. د شکایتونو کمیسیون د مدني ټولني د استازو د حضور او د ښوونیزو پروګرامونو د دایرولو په اړه د امکان په حد کې خپل لازم تسهیلات او همغږي د دغه تفاهمنامې مطابق برابرې.
۸. د شکایتونو کمیسیون د اعتراضونو او شکایتونو د رسیدګۍ په عملیاتي دوره کې د مدني ټولني او شکایتونو کمیسیون ترمنځ د نظرونو شریکولو او ښې همغږۍ په اړه منظمې جلسې په مرکز او ولایتونو کې جوړوي.
۹. د ټاکنیزو اعتراضونو او شکایتونو د رسیدګۍ اړوند معلوماتو ته لاس رسی د نافذه قوانینو او د شکایتونو کمیسیون د داخلي لایحو، طرزالعملو او لارښودونو مطابق تر سره کېږي.
۱۰. د ټاکنیزو شکایتونو کمیسیون د مدني ټولني د شکایتونو او معلوماتو محرمیت د نافذه قوانینو، لایحو طرزالعملونو او لارښودونو مطابق رعایت کوي.
۱۱. د ټاکنیزو شکایتونو کمیسیون د مدني ټولنو د استازو حضور په مختلفو کاري مرحلو کې د اړونده طرزالعملونو مطابق تنظیم کوي.

دوم - مدني ټولني پنځمه ماده

۱. مدني ټولني د تجربو شریکولو او تشریک مساعي د ټاکنو د پروسې د شفافیت، د عامو خلکو د ذهنیتونو د روښانیتا او د کاري ظرفیتونو د لوړاوي په موخه مناسب فرصتونه برابرې.
۲. مدني ټولني د شکایتونو کمیسیون اړونده تقنینی سندونو په اړه خپلې طرحې د تعدیل، تصحیح او ایزاد په هکله، د ښه والي په موخه له شکایتونو کمیسیون سره شریکوي.
۳. مدني ټولني خپلې لیکلې طرحې او نظریې د ستراتیژیک پلان، تیاری پلان او عملیاتي پلان د ښه والي په موخه له شکایتونو کمیسیون سره شریکوي.
۴. مدني ټولني به د شکایتونو په کمیسیون کې د جنډر د رعایت کولو په هکله؛ خپلې رغوونکې او پلي کیدونکې طرحې له شکایتونو کمیسیون سره شریکوي.
۵. مدني ټولني به د تخصص او مسلکیتوب اصل

۶. کمیسیون شکایات تجارب خویش را در مورد چگونگی نظارت با جامعه مدنی شریک می سازند.
۷. کمیسیون شکایات حتی الامکان تسهیلات و هماهنگی های لازم را برای تدویر جلسات و حضور نماینده گان جامعه مدنی در جلسات آموزشی مرتبط، مطابق این تفاهمنامه فراهم می نماید.
۸. کمیسیون شکایات در دوره عملیاتي رسیدګۍ به اعتراضات و شکایات انتخاباتی، جلسات منظم را با نمایندگان جامعه مدنی در مرکز و ولایات به منظور تبادل نظریات و هماهنگی برگزار مینماید.
۹. دسترسی به معلومات مربوط به روند رسیدګۍ به اعتراضات و شکایات انتخاباتی طبق قوانین نافذه، لویح، طرزالعمل ها و رهنمود های داخلی کمیسیون شکایات صورت می گیرد.
۱۰. کمیسیون شکایات؛ محرمیت شکایات و معلومات جامعه مدنی را در مطابقت با قوانین؛ قوانین نافذه، لویح، طرزالعمل ها و رهنمود های مربوطه رعایت می نماید.
۱۱. کمیسیون شکایات حضور نماینده گان جامعه مدنی را در مراحل مختلف کاری مطابق طرزالعمل های مربوطه تنظیم می نماید.

دوم - جامعه مدنی ماده پنجم

۱. جامعه مدنی فرصت های مناسب را جهت تبادل تجارب، تشریک مساعي در جهت شفافیت پروسه انتخابات، تنویر اذهان عامه و ارتقای ظرفیت کاري فراهم میسازد.
۲. جامعه مدنی در مورد طرح تعدیل، تصحیح و ایزاد اسناد تقنینی انتخاباتی مربوط به کمیسیون شکایات نظریه های پیشنهادی خویش را جهت بهبود آن، با کمیسیون شکایات شریک می نماید.
۳. جامعه مدنی طرح ها و نظریات مدون خویش را در جهت بهبود طرح پلان ستراتیژیک، پلان آمادګی و پلان عملیاتي با کمیسیون شکایات شریک می نماید.
۴. جامعه مدنی در ارتباط به رعایت جنډر در کمیسیون شکایات، طرح های سازنده و قابل تطبیق را ترتیب و با کمیسیون شکایات شریک می نماید.
۵. جامعه مدنی در شناسایی زنان با در نظر داشت

په پام کې نیولو سره؛ د ښځو په پیژندنه کې د موقت یا دایمی کارکوونکي په توګه؛ له شکایتونو کمیسیون سره مرسته کوي.

۶. مدني ټولني به خپلې عملي او ګټورې پېشنهادي طرحې او ظرفیتونه د ښځو د ظرفیت لوړاوي په برخه کې، له شکایتونو کمیسیون سره شریکوي.

۷. مدني ټولني به د خپلو ښوونیزو او عامه پوهاوي پروګرامونو کې؛ د شکایتونو کمیسیون د خوښې وړ موضوعات په مرکز او ولایتونو کې د داخلي پالیسی مطابق، په نظر کې نیسي.

۸. مدني ټولني به په مرکز او ولایتونو کې د ګډو عامه پوهاوي جلسو په برخه کې له شکایتونو کمیسیون سره همکاري کوي او د خپلو ظرفیتونو او امکاناتو په پام کې نیولو سره، د عامه پوهاوي موادو په ویش او توزیع کې له شکایتونو کمیسیون سره په ولایتونو کې همکار وي.

۹. مدني ټولني به د شکایتونو کمیسیون د موخو په نشر او ورپیژندلو کې د لاس رسي وړ منابعو او وسیلو له لارې؛ له شکایتونو کمیسیون سره همکاري کوي.

۱۰. مدني ټولني به د خپلو منابعو او مالي امکاناتو په پام کې نیولو سره، مختلف ښونیز پروګرامونه د شکایتونو کمیسیون کارکوونکو د ظرفیت لوړاوي په موخه؛ په مرکز او ولایتونو کې دایروي.

۱۱. مدني ټولني به خپل مؤثق او مستند راپورونه او مشاهدې په ټولو ټاکنیزو پروګرامونو کې په ممکنه لنډ وخت او مسؤلیت پذیری سره؛ له شکایتونو کمیسیون سره شریکوي.

۱۲. مدني ټولني به خپل نظارتي پروګرامونه په ټولو رای اچولو محلونو کې د امکان تر حده پراخوي او د شکایتونو ولایتي کمیسیونونو سره به هر اړخیزې همکاري کوي.

۱۳. مدني ټولني به د خپل نظارت تر پوښښ لاندې ټولو ساحو پلان، د ټاکنیزو عملیاتو مخکې له شکایتونو کمیسیون سره شریکوي.

۱۴. د ټاکنو څخه د نظارت او مشاهدې څرنگوالی د هغه طرزالعمل په واسطه چې د شکایاتو کمیسیون لخوا د مدني ټولنو سره په همغږی جوړیږي، صورت مومي.

۱۵. مدني ټولني باید خپل معلومات او فعالیتونه د ټاکنو په هکله د شکایتونو مرکزي او ولایتي کمیسیونونو سره همغږي او شریک کړي.

اصل تخصص و مسلکي بودن بمنظور استخدام کارمندان دایمی و موقت با کمیسیون شکایات همکاری می نماید.

۶. جامعه مدنی طرح های پیشنهادی عملی و مؤثر و ظرفیت های خویش را در بخش ارتقای ظرفیت برای زنان با کمیسیون شکایات شریک می نماید.

۷. جامعه مدنی در برنامه های آموزشی و آگاهی عامه خویش، در مرکز و ولایات موضوعات مورد نظر کمیسیون شکایات را مطابق با پالیسی داخلی شامل می سازد.

۸. جامعه مدنی در تدوین جلسات مشترک آگاهی عامه در مرکز و ولایات با کمیسیون شکایات همکاری می نماید و با در نظر داشت ظرفیت و امکانات خویش، در توزیع مواد آگاهی عامه در ولایات با کمیسیون شکایات همکار می باشد.

۹. جامعه مدنی در جهت معرفی و نشر اهداف کمیسیون شکایات از طریق منابع و وسایل قابل دسترس با کمیسیون شکایات همکاری می نماید.

۱۰. جامعه مدنی با در نظر داشت منابع و امکانات مالی دوره های آموزشی مختلف را به منظور ارتقای ظرفیت برای کارکنان کمیسیون شکایات در مرکز و ولایات برگزار می نماید.

۱۱. جامعه مدنی گزارش های مؤثق و مستند نظارت و مشاهده شان را در تمامی پروگرام های انتخاباتی به اسرع وقت ممکن و با مسؤلیت پذیری با کمیسیون شکایات شریک می نماید.

۱۲. جامعه مدنی برنامه نظارتي شان را در تمامی محلات رای دهی در حد ممکن گسترده ساخته و با کمیسیون های ولایتي شکایات همکاری همه جانبه می نماید.

۱۳. جامعه مدنی تمامی پلان ساحات تحت پوشش نظارتي خویش را قبل از آغاز عملیات انتخاباتی با کمیسیون شکایات شریک می سازد.

۱۴. نحوه نظارت و مشاهده جامعه مدنی از پروسه انتخابات مطابق طرزالعمل که توسط کمیسیون شکایات با هماهنگی جامعه مدنی وضع میگردد، صورت میگردد.

۱۵. جامعه مدنی باید معلومات و فعالیت های شان در مورد انتخابات را با دفاتر مرکزی و ولایتي کمیسیون شکایات هماهنگ و شریک سازد.

۱۶. ترتیب و نشر گزارشات از طرف جامعه مدنی در مورد وقایع انتخاباتی با در نظر داشت اصول واقع گرایسی، بیطرفی و مسئولیت پذیری در جهت کمک به روند انتخابات شفاف و عادلانه صورت می گیرد.

بخش دوم
احکام متفرقه

تعدیل

ماده ششم

این تفاهم نامه بر اساس لزوم دید طرفین تعدیل می گردد.

مدت اعتبار و انفاذ

ماده هفتم

این تفاهم نامه در هفت ماده ترتیب و بعد از امضای نماینده کمیسیون شکایات و نماینده گان با صلاحیت جامعه مدنی از تاریخ امضا نافذ و به مدت سه سال دارای اعتبار می باشد.

۱۶- د تاکنو پینسو په اړه د مدني ټولني له خوا د واقعیت پر اصولو، بیطرفی او مسوولیت پذیری پر بنا د شفافه او عادلانه تاکنو بهیر دمرستي په اړه گزارشات نشر او ترتیبیږي.

دویمه برخه
متفرقه احکام

تعدیل

شپږمه ماده

دغه تفاهمنامه د طرفینو د لزوم دید پر بنسټ تعدیل کیږي.

د اعتبار موده او نفاذ

اوومه ماده

دغه تفاهمنامه په اووه مادو کې ترتیب او د شکایتونو کمیسیون د استازي او د مدني ټولني د استازو تر لاسلیک وروسته د لاسلیک نیتي څخه نافذ او د درې کلونو لپاره د اعتبار وړ ده.

نماینده کمیسیون شکایات انتخاباتی

